

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXXIV. Vtrum sacramenta nouæ legis sint septem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

physicis, ac naturalibus, si quid requiratur ex parte ipsorum, ut agant, ideo ipso pertinet ad virtutem actiuam causae, illamque constituit intrinsecè; non tamen pertinet ad constitutionem eiusdem dispositionis passi congruens effectui producendo; licet deficiente ea dispositione perinde nihil efficere possit causa, quantumcumque secundum se completa. Adde intentionem ministri de perficiendo sacramento esse conditionem saltem virtualiter, & implicitè. Quia non vult omnino absolute conferre sacramentum, & eius effectum, sed si adsit dispositio sufficiens ex parte suscipientis. Unde, non subsistente ista dispositione, intentio ministri euadit nulla absolute, & perinde nihil operatur, atque si nullus omnino actus re ipsa extitisset intentius sacramenti, & effectus eius. Cuiusmodi nihil habet locum in agentibus pure physicis. Iam Florentinum in eo decreto solum agit de requisitis vniuersaliter ad valorem sacramenti respectu cuiusvis indiscriminatum suscipientis, atque adeo etiam respectu parui, cuius nullus requiritur consensus. Præterea non intendit exponere omnia utcumque requisita ad valorem sacramenti, alioquin expressisset, simul cum persona ministri, personam quoque suscipientis, quæ proculdubio requiritur. Solum igitur declarare voluit causam efficientem, atque intrinsecè constituentem adæquatè. Quo persona, & consensus, atque dispositio suscipientis minimè pertinent.

Ad 5. Patet satis ex art. 6. & patebit magis infra quæst. 100. art. 4. & q. 101.

QVÆSTIO XXXIV.

Utrum Sacramenta nouæ legis sint septem?

Videtur dicendum, esse plura vel pauciora. Quia si considerentur secundum genus, vel speciem subalternam duplici differentia continentur. Diuiduntur enim adæquatè in sacramenta viuorum, & mortuorum; necnon in sacramenta, quæ consistunt in usu, & in sacramentum, quod ex sua natura est permanens, nec consistit in usu. Si verò considerentur secundum speciem infimam, sunt plura, quàm septem. Quia sacramentum Eucharistiæ, quod est vnum ex septem communiter enumeratis, diuiditur rursus in duas species; nempe in sacramentum corporis Christi, & in sacramentum sanguinis Christi. Quorum vtrumlibet existere, & sacramentaliter operari potest separatum ab illo. Similiter sacramentum ordinis subdiuiditur in plures ordines specie distinctos, quorum singuli sunt totidem sacramenta valentia seorsim existere, & operari sacramentaliter. Si verò considerentur secundum numerum sunt tot, quin plura, ut patet.

Art. 1. Respondetur septenarius numerus sacramentorum nouæ legis est notissimus in Ecclesia, deriuatus ex traditione Apostolica, certus ex fide, & definitus expressè in Concilio Florentino a Eugenio IV. in decreto Vnionis, necnon à Trident. sess. 7. can. 1. de sacramentis in genere qui sic habet: *Si quis dixerit sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo Domino Nostro instituta, aut esse plura, aut pauciora, quàm septem; videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem & Matrimonium; aut etiam aliquod horum non esse verè, & propriè sacramentum; anathema sit.*

Art. 2. An in istiusmodi definitionibus numerentur solæ species infimæ sacramentorum, an partim species infimæ, partim genera, seu species subalternæ, dissidetur inter Theologos, maxime modernos.

Quod dissidium mirum est, quod Tannerus ausus est dicere esse mere vocale; cum species infima, & genus, seu species subalterna differant, non solum voce tenus, sed re ipsa, propriisque definitionibus apud omnes, notissimis distinguantur, atque discernantur inuicem, atque inde præterea fieret, ut essent irritæ, certè essent leuissimæ, nulliusque re ipsa momenti definitiones prælatæ Conciliorum vsque adeo sedulo ab eis traditæ aduersus hæreticos. Subscribendum porro est Suarez, Cardinali de Lugo, & aliis apud ipsos dicentibus, contra Vasquez, Conink, & alios, prædictam sacramentorum diuisionem fieri secundum solas species infimas ipsorum. Quia iuxta oppositam sententiam æquè propriè, ac verè dici absolute, & sine addito posset sacramenta à Christo Domino instituta esse duo, & non plura, nec pauciora; nempe alterum viuorum, & alterum mortuorum; vel alterum permanens, alterum transiens, & consistens in usu. Quam sequelam meo quidem iudicio prædurè admittit Meracius. Quia qui affirmat aliqua esse septem, & nec plura, nec pauciora; eo ipso simul negat eadem esse duo, & nec plura, nec pauciora; cum duo sint pauciora, quàm septem, & plura hæc, quàm duo; atque hæc oppositio & impossibilitas affirmationum, & negationum est manifesta retenta vtrobiq; eadem numerandi ratione; vti certissime retinetur in præsentia iuxta oppositam sententiam. Vtrobique enim, iuxta illam, alterum numerationis extremum est species infima, alterum genus: Ne igitur contradicatur Conciliis dicendum potius est sacramenta nouæ legis esse septem tantum secundum species infimas ipsorum.

Art. 3. Septenarius istum numerum sacramentorum esse conuenientissimum, adeoque obseruatum esse à Deo de facto, qui conuenientissimè omnia sua opera distribuit, persuadet optima ratione D. Thomas q. 65. art. 1. Quia videlicet sacramenta Ecclesiæ instituta sunt ad viuificandos spiritualiter homines, eosdemque promouendos in vita spiritali, ut dictum est superius; atque supernaturalia affinitate quadam conformantur naturalibus, & spiritalia corporalibus vnum quodque in proprio genere; vti colligi potest ex dictis supra q. 21. & communiter assumitur, ut certum à Theologis dicentibus passim ordinem supernaturalium imitari naturalem rerum ordinem cum mutua proportionem generis ad genus. In vita autem naturali, ac corporali quinque sunt vnicuique, secundum se præcise, ac absolute considerato, necessaria; & duo insuper alia relatiuè ad multitudinem, seu communitatem. Vnusquisque enim indiget positu, & per se tribus quibusdam, ut naturaliter viuat, & bene habeat quoad vitam naturalem, ac corporalem, nempe generatione, per quam incipit esse, & viuere; augmento, per quod perducitur ad magnitudinem, & ad perfectionem virtutis actiue congruentem humanæ naturæ, & nutritione, per quam conseruatur vita, & vigor agendi iam præhabitus. Indiget præterea aliis duobus per accidens, & ex suppositione nocimenti superuenientis, ut hoc remoueatur, nempe sanatione, quæ pristinam salutem ægrotanti restituat; & bonæ tractatione, quæ reliquias ægritudinis iam depulsiæ penitus auferat, atque salutem restitutam finaliter perficiat. Postremò relatiuè ad communitatem duobus vnusquisque indiget principaliter; nempe potestate iurisdictionis; quæ regere multitudinem possit, & exercere actus publicos; necnon virtute generatiua, per quam cooperari potest ad conseruationem communitatis, quæ quotidie atteritur, ac minuitur ratione mortalitatis humanæ.

Art. 4. Totidem igitur aliis opus habet vnusquisque secundum vitam spiritualement, ac supernaturaliter; nempe Baptismo, per quem spiritualiter regeneratur iuxta illud ad Titum 3. 5. *per lauacrum regenerationis, &c.*

Confirmatio

Confirmatione, per quam augetur virtus præexistens ex vi baptismi, atque inducitur robur peculiare per infusionem Spiritus sancti iuxta illud Luc. 24. 49. *Se- de te in Civitate quoad usque induamini virtute ex alto*, Eucharistia, per quam spiritualiter nutritur anima, atque præservatur a peccatis iuxta illud Ioan. 6. 54. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam*; Et rursus: *In me manet, & Ego in illo*; Pœnitentia, qua pellitur ægritudo peccatorum, & restituitur salus animæ, cum perperita fuerit per peccatum, iuxta illud psal. 40. 5. *Sana animam meam*; Extrema unctio qua tolluntur reliquæ peccatorum, & finaliter perficitur spiritualis salus hominis ad vitam æternam iuxta illud Iacob. 5. 15. *Et si in peccatis sit, dimittentur ei*; Ordine, per quem accipitur potestas subueniendi multitudini iuxta illud ab Hebr. 7. 27. De sacerdotibus. *Hæstias offerunt non solum pro se, sed etiam pro populo*; Matrimonio, per quod, quatenus est officium naturæ propagatur, & conservatur genus humanum, & quatenus est sacramentum exhibentur ciues spiritualiter educari, & instructi, prout oportet. Patet itaque convenientissimum fuisse, ut sacramenta novæ legis, nec plura essent, nec pauciora, quam septem.

Art. 5. Istum discursum aliosque eiusmodi, qui sunt admodum frequentes tum apud Sanctos PP. tum apud Præcipuos quosque Theologos Magistrum sententiarum, Alexandrum de Ales, D. Thomam, D. Bonaventuram, aliosque eius affines contemnunt penitus nonnulli leuiiores Theologi, & flocci pendunt, eoque in loco habent, in quo merito haberi possent discursus ipsorum proprii, & pecul artes à prædictis, & Theologis, & SS. PP. quos rueri oportet, tum vel maxime, cum maxime later vis rationis ipsorum; ne temerè credatur tantos viros diuino afflato spiritu, & ingenio sublimes, ac profundos penitus desipuisse, atque iis adhesisse, quæ reipsa essent proflus inania, ac inutilia. Quod ad rem ipsam attinget secundum se, error eiusmodi censura irrepsit in eos homines ex errore alio, quo putant Deum æque posse quidlibet ex qualibet suppositione, nec teneri vlla necessitate ad optimum in vnoquoque genere possibile ex suppositione, quod decernat exequi ipsum genus. Quam eorum existimationem pluribus efficaciter reieci quæst. 28. de Deo sequutus Augustinum dicentem. *Quidquid tibi vera ratione melius occurrit, hoc scias fecisse Deum.*

Ad rationem dubitandi, quoad secundam eius partem, quæ sola indiget responsione, dicitur infra ex professo, inter exponendum duo illa sacramenta. Interim dicatur breuiter, sicut conflatur vnum numero sacramentum ex materia, & forma inter se vnitis non physice, sed moraliter, quasi per aggregationem propter vnicam significationem gratiæ; ita etiam sacramentum Eucharistiæ esse vnum specie infima; nec non, & ordinem; licet constent partibus inter se separabilibus. Quia accidentia panis, & vini, corpus, & sanguis Christi, licet prædita sint significationibus gratiæ specie inadæquata diuersis, vnum nihilominus specie infima completa sacramentum constituunt vnitate aggregationis, aut quasi aggregationis; quandoquid in perfectione vnius conuiuij spiritualis includuntur, suntque partes, quasi integrantes ipsius, sicut cibus, & potus naturalis respectu conuiuij naturalis. Quo tamen non obstante cibus Eucharisticus est vnum actualiter adæquatum, & perfectum sacramentum, cum separatur à potu Eucharistico; ad eum modum, quo pars rei materialis decisa ab aliquo toto est deinceps totum quoddam perfectum, & completum se sola. Haud aliter dicendum est de Ordine. Quia omnes ipsius gradus disponunt ad vnum, eundemque finem ministerij publici bonorum spiritua-

lium; atque comparantur inter se, sicut gradus intentionis physica, qui præexistentibus superadditi ita vnam simpliciter specie infima qualitatem constituunt, ut gradus quilibet præexistentes vnam similiter qualitatem constituerent se solis. Hoc nimirum ipsum proportionaliter accedit in differentiis ordinis sacramentalis, utpotè subordinatis inuicem simili modo. Quod subordinationis genus in reliquis sacramentis inter se collatis minimè datur, utpotè directis ad fines inter se diuersos, nec vsque aded inuicem subordinatos, atque connexos.

QVÆSTIO XXXV.

Vtrum detur aliquis Ordo inter Sacramenta?

Videtur nullum omnino ordinem existere inter sacramenta inter se collata. Quia omnia procedunt ab eodem principio, quod est Deus, & ad eundem effectum ordinantur, qui est gratia. Quæ autem sunt eiusdem rationis; tum ex parte principij, tum ex parte effectus nullum prioris, & posterioris ordinem seruant sub aliqua ratione, sed se habent ex æquo quoad omnia. Certè quoad gradum perfectionis, ex cuius ordine reliqui omnes ordines dependent, vel sunt omnino paria propter rationem propositam; vel se habent tanquam excedens, & excessum. Quæ de causa Valentia, Suarez, Valquez, alijque admodum frequenter censent nullum ordinem dignitatis, ac perfectionis certa aliqua regula firmiter constitui posse inter sacramenta, vno dempro sacramento Eucharistiæ. Quod etiam ipsum si consideretur non absolute, & secundum se præcisè, sed relatiuè ad suspicientem, & quoad perfectionem effectus, quem illi communicat, se habet similiter tanquam excedens, & excessum comparatione baptismi, & pœnitentiæ; quatenus confert vberiore gratiam, quam vtrique hæc sacramenta; & non confert remissionem peccatorum, quam illa conferunt.

Art. 1. Respondetur. Quæcunque à Deo sunt, ordinata sunt; atque sacramenta sunt, vel maxime à Deo. Et præterea Concilium Tridentinum sess. illa 7. can. 3. definit: *septem sacramenta non ita esse inter se paria, ut nullaratione aliud sit alio dignius*; atque sess. 13. cap. 1. 2. & 3. docet haud obscure sacramentum Eucharistiæ esse dignius reliquis sacramentis, quod ipsum multiplici ratione demonstrat D. Thomas dicta q. 65. art. 3. alijque ibidem communiter. Necessè igitur est fateri aliquem ordinem inter sacramenta. Triplex autem eorum ordo considerari potest; nempe rationis, seu doctrinæ, necessitatis, & dignitatis.

Art. 2. Ordo rationis, seu doctrinæ, est ille ipse, quo eadem sacramenta numerata sunt ex Concilio Tridentino in quæst. præcedenti art. 1. Probatur, quia imprimis quilibet seorsim, & singulariter sumpti sunt priores ratione, quam multitudo illos continens in se, & vnicuique ceteros superaddens, dicente Philosopho simplicia esse priora compositis, atque manifestantibus experientia, & terminis ipsis, prius concipi per se id, cui fit additio, quam additamentum simul cum eo, cui additur. Quapropter, quia ordo, & matrimonium respiciunt multitudinem ex se, sunt posteriora reliquis quinque sacramentis, quæ vnumquemque seorsim, & secundum se præcisè perficiunt ex sua natura, ut notatum est in eadem quæst. præcedenti art. 1. & 4. Ordine verò posterius est matrimonium, quia istud ad filios carnales, ille ad spirituales gignendos ordinatur; atque intentio doctrinæ Theologicæ directè fertur ad spiritualia ideoque prius ad magis spiritualia ceteris paribus. Deinde, inter reliqua quinque sacramenta, priora sunt, quæ conferunt